

Доц. В.Д. Гірка, Л.М. Потапова,

доц. Ю.І. Двояшкіна

Медичний коледж Харківської медичної академії
післядипломної освіти

Підвищення ефективності засвоєння лекційної інформації у контексті сучасних педагогічних тенденцій

Лекція (від лат. *lectio* — читання) у сучасній дидактиці розглядається як одна з основних і провідних форм викладання у вищій школі. Ця форма являє собою найбільш емне й оперативне подання науково-професійної інформації. Лекція покликана формувати і розвивати методологічне, науково-професійне мислення студентів і їхню загальну культуру. При цьому лекція має професійно орієнтований характер, що опосередковано впливає на формування ставлення студентів до майбутньої практичної діяльності, виробляє синтетичний спосіб освоєння системи знань з філософсько-гносеологічними можливостями самостійного пізнання професійних явищ. Високий рівень проведення лекцій у вищому навчальному закладі є фактором активізації самостійної творчо-пошукової діяльності студента, формування його світоглядних позицій і прагнення до високого професіоналізму.

Значення лекції в навчальному процесі дуже велике і відіграє провідну роль, хоча має, на нашу думку, свої переваги і свої недоліки. До переваг лекції можна віднести те, що за її допомогою можна отримати нову інформацію, причому без обмеженості аудиторії. Велике значення при цьому відіграє контакт з аудиторією, по очах яких видно, засвоюється матеріал чи ні, зрозумілий він чи ні. Для кращого засвоєння матеріалу лекція передбачає використання допоміжних засобів. Лекція допомагає систематизувати знання, які були раніше отримані з даного предмету, крім того, лекція має виховне значення і в якійсь мірі економить кошти на навчання.

До недоліків лекції ми могли б віднести наступні моменти: по-перше, це пасивна форма передачі та отримання інформації, при цьому може бути низька ефективність засвоєння матеріалу, так як викладачеві неможливо адаптувати темп викладання матеріалу, щоб було зручно кожному присутньому на лекції студенту. Крім того, на лекції неможливо управляти пізнавальною діяльністю кожного студента, тобто неможливо

контролювати ступінь засвоєння, так як контингент в аудиторії буває дуже різний. До недоліків лекції також можна віднести, в якійсь мірі, дублювання книжкового матеріалу, що, в результаті, швидко втомлює студентів і ми втрачаємо його увагу. Відомо, що найбільш активне сприйняття інформації відбувається протягом перших 30 хвилин, а потім увага слабшає, розсіюється, тому завдання викладача забезпечити ефективність засвоєння лекційної інформації. Виходячи з нашого досвіду, для того, щоб лекції в повній мірі були засвоєні студентами треба дотримуватися наступних прийомів, які допоможуть у досягненні поставленої задачі. Щоб налаштувати студентів на робочий лад і зацікавити їх, дуже добре почати лекцію з короткого опису того, що ми збираємося їм викласти і, найголовніше, пояснити їм, для чого це їм потрібно і де стане в нагоді. Важливо при цьому нагадати студентам про ту інформацію, яка їм вже відома і на основі якої буде будуватися наша лекція.

У процесі лекції ми широко використовуємо роздатковий матеріал з неповною інформацією, але в якійсь мірі відомої для студентів. Найчастіше для цього використовуються «німі малюнки» або таблиці, які студенти можуть заповнювати в процесі нашого пояснення — це дуже підвищує їх активність.

Дуже допомагає студентам відокремити головне від другорядного — інтонація голосу викладача, а також введення в поясненні таких фраз як: «Отже, це найбільш важливе питання» або «Повторюю — запишіть», або «Постарайтеся зрозуміти і запам'ятати» і т.д.

Викликає великий інтерес студентів приклади, якими насичує викладач лекцію, або спогади близькі і зрозумілі студентам по темі лекції.

Для того, щоб студенти протягом лекції добре засвоїли нову термінологію, ми ключові слова пишемо на дошці, вони служать протягом всієї лекції «опорним сигналом» для запам'ятовування нової інформації — наприклад: інфекція, інфекційний процес, інфекційна хвороба і д.т. Активізує сприйняття на

лекції невелика дискусія, яку організовує викладач поставленим питанням, що починається словами: «А як Вам здається ..., чому? Дуже часто ми включаємо в лекцію елементи бесіди: «викладач-студент», «студент-студент», при цьому відбувається своєрідний обмін досвідом, це збагачує лекцію, підвищує активність студентів.

Іноді ми використовуємо в лекції прийом «мнимо затруннення», задаємо студентам питання, начебто не знаємо на нього відповідь. Це змушує студентів задуматися про почуте на лекції, згадати і підказати викладачеві. Великий інтерес студентів викликає використання під час лекцій різних технічних прийомів: слайди, муляжі, колекції, малюнки, таблиці, графіки, а також використання засобів за принципом «bring your own devices» — комп'ютер, ноутбук, планшет, смартфон, мобільний телефон тощо.

Вважаємо, що за скорочення традиційних лекційних годин мають бути альтернативні лекції — у ви-

гляді вебінарів. Методи коучингу дозволяють швидко і якісно розвивати і посилювати нові навички та компетенції людини. Лектор може використовувати фото, відео, слайди. А студент, слухаючи лекцію, зможе самостійно записати лекцію, зберегти її у вигляді електронного ресурсу, зупинитися на цікавому, повторно прослухати (продивитися) той матеріал, що найбільше зацікавив. Тобто, коучинг підтримує активне прагнення студента на шляху до успіху.

При всьому при цьому хочеться нагадати, що викладач впродовж лекції повинен говорити чітко, ясно, досить голосно, щоб чули, але досить тихо, щоб слухали. Необхідно також, щоб у викладача було вироблено «почуття часу», тобто чітко робити перерви і закінчувати лекцію вчасно.

Все вищезазначене підвищує активність студентів під час лекції, активізує сприйняття, мислення, пам'ять, а головне, забезпечує ефективність засвоєння інформації та головних її положень.

Список использованной литературы

1. Андреев В.И. Педагогика: Навчальний курс для творчого саморозвитку / В.И. Андреев. — Казань, 2000 — С. 440—441.
2. Педагогика № 4, 2004: Періодичне видання / В.С. Лазарев, Б.П. Мартиросян. — Педагогічна інноватика: об'єкт, предмет і основні поняття — С. 12—14.
3. Подласий І.П. Педагогика: Новий курс / І.П. Підласий. — Москва, 2000. — Книга 1. — С. 210—212.
4. Т. Д. Никула, В. О. Мойсеєнко. Подача лекцій у контексті сучасних інноваційних педагогічних тенденцій. Матеріали ХІУ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, просвіженої 60-річчю ТДМУ «Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні». — Тернопіль, 18—19 травня 2017 р. — С.189.

Повышение эффективности усвоения лекционной информации в контексте современных педагогических тенденций

Доц. В.Д. Гирка, Л.Н. Потапова, доц. Ю.И. Двояшкіна

Медицинский колледж Харьковской медицинской академии последипломного образования

Значение лекции в учебном процессе очень велико и играет ведущую роль, хотя имеет, по нашему мнению, свои достоинства и свои недостатки. К достоинствам лекции можно отнести то, что с помощью лекции можно получить новейшую информацию, причем без ограниченности аудитории. Большое значение при этом играет контакт со слушателями, по глазам которых видно, усваивается материал или нет, понятен он или нет. Для лучшего усвоения материала лекция предполагает использовать вспомогательные средства. Лекция помогает систематизировать знания, которые были ранее получены по данному предмету, кроме того, лекция имеет воспитательное значение и в какой-то мере экономии средств на обучение. Большим интересом студентов вызывает использование во время лекций различных технических приемов: слайды, муляжи, коллекции, рисунки, таблицы, графики, а также использование средств по принципу «bring your own devices» — компьютер, ноутбук, планшет, смартфон, мобильный телефон и т.д.

Ключевые слова: лекция, учебный процесс, знания, студент.

Improving the efficiency of mastering of lecture information in the context of modern educational trends

Ass. prof. V. D. Hirka, L. N. Potapova, PH.D. Y.I. Dvoyashkina

Medical College of Kharkiv Medical Academy of Postgraduate Education

The value of lecture in learning process is very big and plays a leading role, although it has, in our opinion, advantages and disadvantages. The advantages of lectures include the fact that with the help of the lecture, you can obtain the latest information, and without limitation of the audience. The contact with the audience, in whose eyes it is seen, if the information is mastered or not, understandable or not, plays a vital part. The use of auxiliary means helps to understand the lecture material better. The lecture helps to systematize knowledge that was previously obtained on the subject. Moreover the lecture has pedagogical value and, to some extent, saves sources for education. The great interest among students is aroused with the use of different techniques during lectures: slides, models, collections, drawings, tables, graphs, as well as use of means on the principle of “bring your own devices” — computer, laptop, tablet, smartphone, mobile phone, etc.

Key Words: lecture, learning process, knowledge, student.

Гірка Віра Дмитрівна — директор Медичного коледжу ХМАПО, кандидат медичних наук, доцент кафедри педіатрії ХМАПО, 61176, м. Харків, вул. Амосова, 58, р. т. (057) 711-80-07, e-mail: mc_khmapo@ukr.net
Стаття надійшла до редакції 22.03.2018 р.